

Forskning i praktiken och nuvarande forskningsfronter

Dr Sara Borgström
sara.borgstrom@su.se
Docent Erik Andersson
erik.andersson@su.se

Stockholm Resilience Centre
Sustainability Science for Biosphere Stewardship

\$\$\$ Var kommer detta ifrån? \$\$\$

- 1990-talet: Integrera naturen i samhälls-ekonomiska bedömningar
 - Daily's bok "Nature's services"
- Ekonomer + ekologer = ekologisk ekonomi
- 1997: Jordens biosfär är värd 33×10^{12} USD/år
 - Alla blev upprörda!
 - Sätta prislapp på naturen?
 - Ge legitimitet till ekonomiska modeller som är bakgrunden till ett ohållbart samhälle
- 2000 Millennium Ecosystem Assessment

En aldrig sinande ström av frågor...

- Fartblinda?
- Vad är det vi vill åstadkomma egentligen?
- Funkar det?
- Vad missar vi?
- Vad kan vi göra bättre?

Ekosystemtjänster är ett sätt att:

- arbeta med naturvård och biologisk mångfald
 - att nyttja marken effektivt och mildra miljöproblem
 - att bevara och skapa värden för medborgarna
 - att arbeta med social omsorg
 - att minska sårbarhet genom anpassning till förändringar
 - att få beslutsfattare att bry sig om naturen
 - att integrera naturvärde i ekonomiska modeller
- ...vad är det för dig och varför då?***
-

Vilken

biologisk mångfald, vilka strukturer och processer i landskapet behövs för att få ekosystemtjänster?

Hur

kan vi bevara och utveckla tillgången till ekosystemtjänster?

Var

är det socialt, ekonomiskt och ekologiskt optimalt att tillhandahålla ekosystemtjänster i landskapet?

Vem

har ansvar för ekosystemtjänsterna?

I: Kommunikation och brygga i låsta lägen

Nytt: monetär värdering, helhetssyn, antropocentriskt, ny "förpackning"

Nå ut bredare:

- Motiverar skydd av biologisk mångfald
- En kvantitativ värdering av naturen
 - mer likställda intressen i beslutsprocesser
 - söker synergier istället för att fastna i dikotomier som "bevara eller exploatera"

7

II: Abstrakt och trendigt

Abstrakt:

- top-down, akademiskt → exkluderande och elitistiskt
- Ingen tydlig organisatorisk hemvist då det är tvärsektorielt -
- Intern användning av begreppet

Trendigt:

- Lämnar väletablerade begrepp/ramverk/värdesystem
- Slits ut
- Mångfald av tolkningar
- Viktigt för att ompaktera – återaktivera beslutsfattarna
- Om-märkning utan verklig förändring

8

III: Tveeggat om monetär värdering

- En av viktigaste nyheten med begreppet + största risken
- För verklig integrering där ekonomin sätter ramarna
- Risk för att tappa helhetssynen – t.ex. Samverkan mellan ES, stödjande ES i kvantifiering
- Risk för "vi har råd"
- Beroende av kvalitet och tillgång till indata

9

Sammanfattning

- En stark implementering av ES på flera nivåer
- Entusiastiskt men fragmenterad aktivitet – samordning har börjat
- Kommunikativ kraft
- Abstrakt = exkluderande?
- Monetär värdering – tveeggat och hantera varsamt
- Vem har ansvaret – ingen och alla?
- Vad tappar vi bort om ES är huvudfokus?
- Från helhetsyn och flerskalor
 - effektiva verktyg/databeroende – uppdelat och här/nu fokus
- Kraft att bryta upp låsta situationer → synergier och tydliggöra konsekvenser av olika alternativ

Borgström, S. 2013. SOU 2013:68 bilaga 4.

10

IV: Integrering

- Arbetar med specifika ES som matchar rådande organisation
- Mycket beroende av var och av vem det fångas upp
- Fragmentering av existerande organisation för att matcha nya mål
- Utökad kommunikation mellan sektorer
- Utökad kommunikation mellan nivåer
- Risk för fokus på här och nu → framtid och större skalor utelämnas

11

Vart vill forskningen?

- Ett systemperspektiv på ekosystemtjänster
 - Vilken är dynamiken bakom?
 - Ekosystemtjänster en del av en större bild
 - Hur kan de förvaltas för att vi ska få ut mesta möjliga nytta?
 - Vilken roll kan de spela i hållbarhetsarbete?
- Vi behöver fortfarande *både* grundläggande och tillämpad forskning

Varifrån kommer ekosystemtjänster?

- Fysiska förutsättningar och kulturella filter
- Vad är den minsta byggstenen, hur formger och förvaltar man ett landskap för ekosystemtjänster?
- Hur säkerställer man att värdekärnor lyfter kvaliteten även på sina omgivningar?
- Vildmark eller naturbaserade lösningar?

Vilka är förutsättningarna?

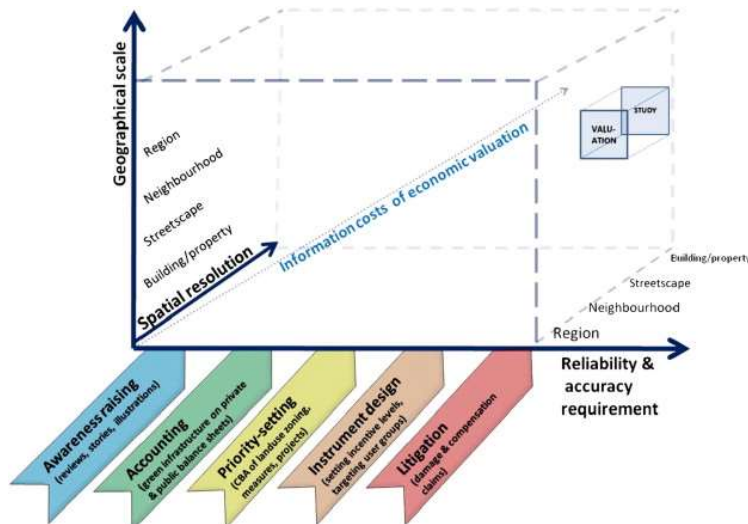
- Vilken typ av nyttjande tillåter vi?
- Vilken typ av nyttjande uppmuntrar vi?
- Vilken förvaltning behöver vi?
- Tillgänglighet
 - Infrastruktur
 - Redskap
 - Kunskap

Vad är värde?

- Ekosystemtjänster och mjuka värden
 - Kulturella
 - Etiska
 - Sociala
 - Ekologiska
 - Politiska
- Värde för vem? Miljörättvisa och olika behov
- Vem betalar?
- Vad är en del av helheten värd?

Värdering: när, vad och varför

Källa: Gómez-Baggethun, Barton, Ecological Economics 2013

Hållbarhetspusslet

- Kompensation
 - Vad och var?
- Skalar
 - Vem ansvarar för vilka tjänster?
- Varifrån kommer tjänsterna?
 - Globala fotavtryck
 - Återregionalisering

Ett samlat perspektiv

- Tillgång och efterfrågan
- Behov, önskemål och hållbarhet
- Flöden och deras förutsättningar
- Rättvisa över gränser och på olika skala
- Vi är delaktiga och har ansvar
- Helhet är mer än delarna

Pågående...

- Conature – flöden i landskapet
- ENABLE – fokus på lösningar
- ARTS – vem gör? och hur växla upp?
- GREEN SURGE – grön infrastruktur och dess roll i städer
- SEEN – ekosystemtjänster och resiliens i Mälardalen
- Samlade tjänster i Helgeås avrinningsområde
- Förvaltning och förvaltaridentitet – stewardship
- URBES – ekosystemtjänster i städer
- c/o city – en verktygslåda och samverkansformer
- Plattform för påverkan – Sverige i Horisont 2020

Det var, för stunden, allt

Stockholm Resilience Centre
Sustainability Science for Biosphere Stewardship

